

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Begroting 2023-2026

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan met de bestuurlijke hoofdlijn zoals verwoord in hoofdstuk 1
2. Akkoord te gaan met de meerjarenbegroting 2023-2026, te weten:
 - a. De doelstellingen zoals opgenomen in de programma's
 - b. De budgetten voor 2023 in termen van lasten, baten, dotaties en onttrekkingen per programma conform het overzicht in de bijlage "4.1 Overzicht van baten en lasten"
3. Akkoord te gaan met de financiële consequenties zoals opgenomen in hoofdstuk 1 die, ná verwerking van de mutaties uit de Kaderbrief 2023-2026, volgen uit
 - a. De bijstellingen gemeentefonds
 - b. De diverse autonome ontwikkelingen
 - c. Opgenomen budgetten in het kader van prijsinflatie
4. Akkoord te gaan met het meerjareninvesteringsplan zoals opgenomen in de bijlage investeringen en de financiële consequenties voor de eerste jaarschijf 2023
5. Kennis te nemen van het (geheime) Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG) 22.2.
6. Akkoord te gaan met financiële consequenties van het MPG 22.2 en deze voor de jaren 2023 en verder te verwerken in de Begroting 2023-2026 en deze voor de jaarschijf 2022 na vaststelling van de begroting te verwerken in de lopende begroting 2022 (Narap). Door inflatie en interne kostenverrekening zijn de lasten toegenomen, terwijl dit niet het geval is bij de verwachte baten. Hierdoor verslechtert het resultaat van de gebiedsontwikkelingen en is een verhoging van de benodigde (verlies)voorziening van € 4,1 miljoen noodzakelijk. Deze ophoging loopt -conform de in de Financiële Verordening 2019 afgesproken methodiek- via de Algemene Reserve Grondzaken (ARG). Om de ARG op peil te houden wordt in de begroting 2023 een bedrag van € 1 mln. aan deze reserve toegevoegd.
7. Akkoord gaan met de volgende mutaties per de diverse Investeringsfonds-categorieën
 - a. Ten aanzien van de *kredieten in het Investeringsfonds*:
 - de actualisatie van de uitgavenplanningen, waarbij de omvangrijkste verschuivingen zijn de hogere investeringsbedragen voor de reeds goedgekeurde kredieten Huis van de wijk (€ 0,2 mln.), sportpark Hoornse Veld (€ 0,5 mln.) en bereikbaarheidsdeal Avant (€ 0,7 mln.).
 - b. Ten aanzien van de reserveringen in het Investeringsfonds:
 - De actualisatie van de uitgavenplanningen, waarbij de omvangrijkste verschuivingen in de dekking van de maatschappelijke voorzieningen Zaanstad Noord zit (de onrendabele top van de cultuurzaal) die met € 0,75 mln. is opgehoogd
 - Het overzetten van twee wensen naar reservering. Dit betreffen de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad (opgenomen in coalitieakkoord (€ 0,95 mln.) en de locatie Figaro (met name door realisatie fietsenstalling van € 3,9 mln.).
 - c. Ten aanzien van de voeding van het investeringsfonds akkoord te gaan met:
 - de verlaging van de voeding van het IF met € 2,6 mln. t.b.v. de 8 projecten Kogerveldwijk i.h.k.v. de WBI.
8. Kennis te nemen van de Begroting in één oogopslag

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar met vertrouwelijke bijlagen

Op het volgende bij dit voorstel behorende document wordt op grond van artikel 25 van de Gemeentewet geheimhouding opgelegd:

MPG 22.2 GEHEIM

2022/18398

De grond van geheimhouding is gebaseerd op de volgende grond(en) genoemd in artikel 5.1 Wet open overheid (Woo)

- *lid 2, sub b, de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;*

De financiële/economische belangen van de gemeente worden geraakt door openbaarmaking van de cijfers in de geheime bijlagen omdat uit de grondexploitaties en de risicoanalyses gegevens kunnen worden afgeleid die bij onderhandelingen de gemeentelijke positie kunnen schaden. Het beschermen van dit belang weegt zwaarder dan het belang van openbaarheid van de stukken.

Opheffing geheimhouding kan plaatsvinden na afronden van de in het MPG 22.2 opgenomen grondexploitaties. Dit is niet eerder dan 2034.

(Correctief) referendum

Op grond van artikel 3 1 e van de referendumverordening is het vaststellen van de begroting uitsloten van een (correctief) referendum.

Kernverhaal

De voorliggende begroting 2023 – 2026 “Aan de slag gaan en aanpakken” (werktitel) is de eerste begroting die dit nieuwe college aanbiedt. Bij het maken van deze begroting zijn er nog vele onzekerheden; het zijn bijzondere en turbulente tijden. De stikstofcrisis, de hoge inflatie en stijgende energieprijzen hebben een forse impact op ondernemers, maatschappelijke-, cultuur-, sportinstellingen en onze inwoners. Daarnaast is er de financiële onzekerheid hoe het Rijk de gemeenten de jaren na 2025 gaat financieren voor alle activiteiten die wij uitvoeren. Het college heeft oog voor de vraagstukken waar deze groepen mee te maken hebben of te maken krijgen. Het thema ‘Slagen maken’ uit het coalitieakkoord is -ondanks deze nieuwe context- relevanter dan ooit. We zetten in op huidige beleid en investeren niet in nieuw beleid dat structureel tot extra uitgaven leidt. Onze belangrijkste zorg op dit moment is om vooruit te schakelen op de ontwikkelingen die wij voor ons zien en oog hebben voor de financiële zorgen van onze inwoners, maatschappelijke instellingen en ondernemers. In deze begroting nemen we stevige maatregelen om de hoge inflatie en de stijgende energieprijzen te compenseren. We trekken daarbij samen op met de maatregelen die het Rijk neemt en met lopende initiatieven die versneld de woningen in Zaanstad verduurzamen. Hiervoor stelt het college voor 2022 en 2023 totaal € 2 mln. beschikbaar en zal samen met de gemeenteraad met een plan komen over een goede besteding van deze middelen, aanvullend op de maatregelen van het Rijk.

De stijgende prijzen en oplopende energiekosten hebben ook effect op alle uitgaven die wij als gemeente doen, hiervoor reserveren wij € 4 mln. voor de komende 4 jaar.

In deze tijden van financiële onzekerheid willen wij de woonlasten van onze inwoners niet verder verhogen dan nodig. Op de Onroerendezaakbelastingen wordt daarom alleen een prijsindexatie toegepast van 2,3%. Dit geldt ook voor de rioolheffing. Door het maximaal inzetten van de egaliseringsreserve laten wij de rioolheffing met maximaal 2,3% stijgen. De stijging van de afvalstoffenheffing houden we zo beperkt mogelijk. Door de egalisatievoorziening niet verder op te bouwen en door inzet van een voordeel op de overhead, kan de tariefstijging beperkt blijven tot 2,7%.

Daarnaast zijn we in staat om uitvoering te geven aan de ambities uit het coalitieakkoord. Nog belangrijker dan een paar maanden geleden is de focus op de uitvoering van bestaand beleid en zijn we terughoudend met het doen van nieuwe structurele uitgaven. Incidentele

middelen reserveren we om de onzekerheden in de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeente op te vangen. We koersen in 2026 en 2027 nog steeds op grote tekorten af en we verwachten bij de Voorjaarsnota 2023 meer duidelijkheid van het Rijk te krijgen over hoe zij om willen gaan met de financiële verhoudingen onderling.

In de ambities van het Coalitieakkoord staat wat ons betreft de kwaliteit van wonen nog steeds bovenaan. Voldoende en betaalbare woningen, verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte en het uitbreiden van de maatschappelijke voorzieningen. Wij sturen op de betaalbaarheid hiervan door hiervoor het investeringsfonds en het transformatiefonds zo effectief mogelijk in te zetten. Daarnaast blijven wij stevig lobbyen voor externe financiering om van Zaanstad een zo mooi mogelijke en groene stad te maken.

Aanleiding

Jaarlijks stelt de gemeenteraad de begroting vast. Hiermee wordt het budgetrecht ingevuld zoals dat is opgenomen in de gemeentewet. Voor het opstellen van de begroting heeft de raad de Kaderbrief 2023-2026 vastgesteld. Langs deze kaders en op basis van de actuele informatie doet het college een voorstel voor de begroting 2023.

Beoogd resultaat

Het doel van dit voorstel is de ontwerp begroting te laten vaststellen door de raad. De raad wordt akkoord gevraagd voor het jaar 2023 op de doelstellingen per programma, de producten op hoofdlijnen, het bijbehorende programmabudget en de investeringsbudgetten (autorisatie en budgetallocatie). Het college voert binnen deze kaders de begroting uit en legt verantwoording af via de Voorjaarsnota 2023, Narap 2023 en achteraf bij de jaarstukken.

Kader

Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, de Financiële Verordening 2019 en de Kaderbrief 2023-2026.

Argumenten en afwegingen

De begroting is opgezet en ingedeeld naar de 6 belangrijke opgaven van de stad;

- Kansengelijkheid
- Verstedelijking
- Duurzaamheid
- Gezondheid
- Economie, kunst & cultuur
- Veiligheid

Daarnaast is voor de (interne) dienstverlening het programma 'Samen werken aan Zaanstad' als zevende programma toegevoegd en een hoofdstuk financiën als achtste.

Het financieel beeld van de begroting wordt in onderstaand schema weergegeven. Hierbij is de Kaderbrief als uitgangspunt genomen en zijn de (autonome) mutaties toegevoegd.

<i>bedragen * € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Kaderbr. 2023-2026 / burap 2022	-1.569	0	0	-1.205	0
1 Gemeentefonds meicirculaire	-2.161	-9.303	-8.426	-6.948	4.325
2 Loon/prijsbijstellingen		1.100	1.100	1.100	1.100
3 Capaciteitsbudget		25	1.013	1.070	1.068
4 Rentelasten		478	1.625	1.993	3.475
5 Leges en tarieven		-1.012	-1.901	-1.901	-1.855

6	Actualisatie investeringen	-1.552	-121	307	12	
7	Maatschappelijke voorzieningen en ouder worden	-139	-139	-139	-139	
8	Bedrijfsvoering	466	466	166	166	
9	Doelgroepenvervoer	370	380	380	380	
10	Buurthuizen	100	100	100	100	
11	Overige autonome ontwikkelingen	462	106	356	181	
12	energie / inflatie externe partijen	1.000	1.000			
13	niet gecompenseerde prijsinflatie	1.000	1.000	1.000	1.000	
Totaal		-2.730	-7.005	-4.796	-3.721	9.812
	Terugdraaien egalisatie kaderbrief	-11.570	8.553	3.017	-2.689	2.689
Werkelijk saldo (+ = nadeel, - = voordeel)		-14.300	1.548	-1.779	-6.410	12.501
	Opnieuw bepalen egalisatiereserve*	11.570	-1.548	1.779	6.410	12.501
Saldo begroting (+ = nadeel, - = voordeel)		-2.730	0	0	0	0

Het jaar 2022 is in dit overzicht ook opgenomen. Dit is gedaan om een totaalbeeld van de egalisatiereserve (die bij de begroting 2022 in het leven is geroepen om begrotingsschommelingen op te vangen) te behouden. Op deze manier blijven alle stortingen en onttrekkingen in beeld. Aan het eind van 2026 resteert er nog € 5,7 mln. in de egalisatiereserve.

Draagvlak

Niet van toepassing

Aansluiting externe ontwikkelingen

De begroting wordt actief gecommuniceerd met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners.

Financiële consequenties

De begroting 2023 is financieel sluitend.

Na het vaststellen van de Begroting 2023-2026 door de raad is het college geautoriseerd het beleid conform de begroting uit te voeren en de daaraan gerelateerde budgetten te besteden. Conform de Financiële Verordening autoriseert de raad met het vaststellen van de begroting de eerste jaarschijf van het meerjaren investeringsplan. De raad kan hierbij aangeven voor welke investeringen hij een apart voorstel wil ontvangen, voordat het college tot uitvoering overgaat.

Juridische consequenties

Het college dient, op grond van artikel 191 van de Gemeentewet, de door de raad vastgestelde begroting binnen twee weken of uiterlijk voor 15 november 2021 aan Gedeputeerde Staten van Noord Holland toe te zenden.

Communicatie/vervolgtraject

De begroting wordt op 6 oktober aangeboden aan de gemeenteraad. Dan wordt ook de digitale versie geplaatst op <https://financien.zaanstad.nl/>.

Op 13 oktober wordt een informatiemarkt over de begroting georganiseerd in de Foyer van het stadhuis. Per programma staat een 'kraam' waar een ieder technische vragen over de begroting kan stellen en meer inzicht in de programma's kan krijgen.

27 oktober zijn de algemene beschouwingen

1 en 3 november wordt het debat gevoerd

8 november staat het raadsvoorstel op de agenda voor besluitvorming

Opsteller: Dekker, E.

Versie: 3-11-2022 11:45:00

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Akkoord te gaan met de bestuurlijke hoofdlijn zoals verwoord in hoofdstuk 1
2. Akkoord te gaan met de meerjarenbegroting 2023-2026, te weten:
 - a. De doelstellingen zoals opgenomen in de programma's
 - b. De budgetten voor 2023 in termen van lasten, baten, dotaties en onttrekkingen per programma conform het overzicht in de bijlage "4.1 Overzicht van baten en lasten"
3. Akkoord te gaan met de financiële consequenties zoals opgenomen in hoofdstuk 1 die, ná verwerking van de mutaties uit de Kaderbrief 2023-2026, volgen uit
 - a. De bijstellingen gemeentefonds
 - b. De diverse autonome ontwikkelingen
 - c. Opgenomen budgetten in het kader van prijsinflatie
4. Akkoord te gaan met het meerjareninvesteringsplan zoals opgenomen in de bijlage investeringen en de financiële consequenties voor de eerste jaarschijf 2023
5. Kennis te nemen van het (geheime) Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG) 22.2.
6. Akkoord te gaan met financiële consequenties van het MPG 22.2 en deze voor de jaren 2023 en verder te verwerken in de Begroting 2023-2026 en deze voor de jaarschijf 2022 na vaststelling van de begroting te verwerken in de lopende begroting 2022 (Narap). Door inflatie en interne kostenverrekening zijn de lasten toegenomen, terwijl dit niet het geval is bij de verwachte baten. Hierdoor verslechtert het resultaat van de gebiedsontwikkelingen en is een verhoging van de benodigde (verlies)voorziening van € 4,1 miljoen noodzakelijk. Deze ophoging loopt -conform de in de Financiële Verordening 2019 afgesproken methodiek- via de Algemene Reserve Grondzaken (ARG). Om de ARG op peil te houden wordt in de begroting 2023 een bedrag van € 1 mln. aan deze reserve toegevoegd.
7. Akkoord gaan met de volgende mutaties per de diverse Investeringsfonds-categorieën
 - a. Ten aanzien van de *kredieten in het Investeringsfonds*:
 - de actualisatie van de uitgavenplanningen, waarbij de omvangrijkste verschuivingen zijn de hogere investeringsbedragen voor de reeds goedgekeurde kredieten Huis van de wijk (€ 0,2 mln.), sportpark Hoornse Veld (€ 0,5 mln.) en bereikbaarheidsdeal Avant (€ 0,7 mln.).
 - b. Ten aanzien van de reserveringen in het Investeringsfonds:
 - De actualisatie van de uitgavenplanningen, waarbij de omvangrijkste verschuivingen in de dekking van de maatschappelijke voorzieningen Zaanstad Noord zit (de onrendabele top van de cultuurzaal) die met € 0,75 mln. is opgehoogd
 - Het overzetten van twee wensen naar reservering. Dit betreffen de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad (opgenomen in coalitieakkoord (€ 0,95 mln.) en de locatie Figaro (met name door realisatie fietsenstalling van € 3,9 mln.).
 - c. Ten aanzien van de voeding van het investeringsfonds akkoord te gaan met:
 - de verlaging van de voeding van het IF met € 2,6 mln. t.b.v. de 8 projecten Kogerveldwijk i.h.k.v. de WBI.
8. Kennis te nemen van de Begroting in één oogopslag

In de vergadering van-.....- 2022

De griffier,

De voorzitter,